

تحقق شعار سال نیازمند اتخاذ تصمیمات جسورانه با پشتوانه علمی، اجماع عمومی و عزم سیاسی

نوید امجد؛ عضو هیئت نمایندگان اتاق تبریز طی یادداشتی نوشت: «ساختار اقتصادی ایران مدت‌هاست که از مشکلات و ضعف‌هایی مثل وجود رانت‌های گسترده، یارانه‌های غیرشفاف (پنهان) و ذینفعان وضع موجود رنج می‌برد. که این موارد به‌طور خاص باعث شده اند اقتصاد ما کمتر به سمت بهره‌وری واقعی حرکت کند و بیشتر به سمت فعالیت‌هایی کشیده شود که ارزش افزوده واقعی تولید نمی‌کنند».

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، در متن این یادداشت چنین آمده است:

«یارانه های پنهان هم یکی از مشکلات جدی اقتصاد ایران است. منظور از این نوع یارانه ها، حمایت هایی است که دولت به شکل غیرمستقیم، مثلاً از طریق پایین نگه داشتن مصنوعی قیمت ارز یا انرژی پرداخت می کند، اما در بودجه به صورت شفاف منعکس نمی شود. شاید در ظاهر این یارانه ها مفید باشند، اما عملاً باعث می شوند سرمایه ها به سمت فعالیت هایی حرکت کنند که برای جامعه ارزش واقعی خلق نمی کنند؛ مثلاً قاچاق سوخت، احتکار کالاهای ارزان و کسب سودهای کلان ناشی از اختلاف قیمت رسمی و بازار آزاد.

در چنین شرایطی، طبیعی است گروه هایی قدرتمند شکل بگیرند که خواهان حفظ این وضعیت هستند؛ چون درآمدهای هنگفتی به دست می آورند. این گروه ها عموماً شامل دلال ها، واسطه ها، برخی نهادهای خاص و حتی بخشی از بدنه دستگاه های اجرایی می شوند که به هر شکلی سعی می کنند روند اصلاحی را کند یا متوقف کنند.

در این میان، رهبر ایران، آقای خامنه ای، سال ۱۴۰۴ را سال «سرمایه گذاری برای تولید» نامگذاری کرده اند. این نامگذاری، از لحاظ مفهومی نشان می دهد که عالی ترین مقام کشور تنها راه واقعی نجات اقتصاد را تقویت تولید و سرمایه گذاری در بخش های مولد می دانند.

اما برای عملی شدن این شعار، نیاز به تغییرات و اصلاحات عمیقی در ساختار فعلی داریم. واقعیت این است که بدون مهار رانت و کاهش یا حذف یارانه های پنهان، سرمایه گذاری واقعی و مولد اتفاق نمی افتد. در واقع، سرمایه گذار واقعی وقتی حاضر به سرمایه گذاری می شود که مطمئن باشد شرایط رقابت منصفانه است و رقبایش از امتیاز ویژه و غیرقابل رقابتی برخوردار نیستند.

در عمل، قدم اول برای این اصلاحات، افزایش شفافیت اقتصادی است. یعنی مشخص شود هر بخشی چقدر از منابع عمومی دریافت می کند و این منابع به چه صورت هزینه می شوند. دوم، تعدیل تدریجی یارانه های پنهان است که در قالب اصلاح نرخ ارز و واقعی سازی قیمت سوخت و انرژی قابل انجام است. در کنار این اقدامات، باید برای اقشار آسیب پذیر هم تدابیری اندیشید تا فشار اقتصادی بر آن ها کمتر شود؛ به عنوان مثال، پرداخت ها و حمایت های مستقیم نقدی و البته با ساختاری دینامیک که به تناسب نرخ تورم افزایش پیدا کنند تا قدرت خرید مردم حفظ شود.

همچنین لازم است نظام بانکی کشور نیز به سمت ارائه تسهیلات به بخش های تولیدی واقعی حرکت کند، نه اینکه بخش عمده منابع بانکی در اختیار عده ای خاص برای فعالیت های غیرمولد باشد. بدون این اقدام، شعار «سرمایه گذاری برای تولید» تحقق نخواهد یافت.

یک نکته بسیار مهم هم که معمولاً کمتر به آن توجه می شود، جلب اعتماد عمومی است. اگر مردم متقاعد نشوند که دولت واقعاً به دنبال اصلاحات اساسی است و قصد حمایت از سرمایه گذاری واقعی و اصلاح ساختار اقتصادی را دارد، قطعاً همراهی لازم را نشان نخواهند داد. این مسئله نیازمند اطلاع رسانی شفاف، صادقانه و مستمر از سوی مسئولان و مشارکت دادن واقعی مردم و نخبگان در تصمیم گیری هاست.

در نهایت، باید اشاره کرد که شعار سال ۱۴۰۴، یعنی «سرمایه گذاری برای تولید»، تنها در صورتی عملی می شود که دولت و تمامی نهادها عزمی جدی برای اصلاح ساختاری اقتصاد داشته باشند و در برابر گروه های ذی نفع که از وضعیت فعلی سود می برند، ایستادگی کنند. به عبارتی دیگر، تحقق این شعار، نیازمند نوعی تغییر پارادایم در مدیریت اقتصادی کشور است که بدون شجاعت، برنامه ریزی دقیق، و همراهی مردم امکان پذیر نیست.»